

Heb je je schoolpopulatie in beeld?

Om je schoolpopulatie en ondersteuningsbehoeften van leerlingen te verhelderen, hebben we het praktische instrument **Schoolpopulatie in beeld** ontwikkeld. Ken je doelgroep! Een goed beeld van je schoolpopulatie is belangrijk voor:

- het stellen van realistische schoolambities
- het duiden van je schoolresultaten
- het afstemmen van het aanbod op de ondersteuningsbehoeften van je leerlingen
- bepalen waar de grenzen van je school liggen
- het opstellen van het schoolondersteuningsprofiel

Samenwerkingsverband De Eem weet er alles van! We hielpen hen verder met dit mooie instrument. Lees er meer over in dit artikel.

Schoolpopulatie in beeld-instrument

Ken je doelgroep, aan wie geven we les?

Als je een lokaal binnenkomt en naar de aankleding van de klas en het rooster kijkt, heb je al snel een eerste beeld van de groep die hier les krijgt. Je kunt iets zien over de grootte van de groep, het niveau, thema's waaraan gewerkt wordt en bijvoorbeeld of er extra aandacht is voor afspraken in de klas. Als je meer informatie verzamelt, kan je zien of dit beeld klopt. Op schoolniveau geldt hetzelfde.

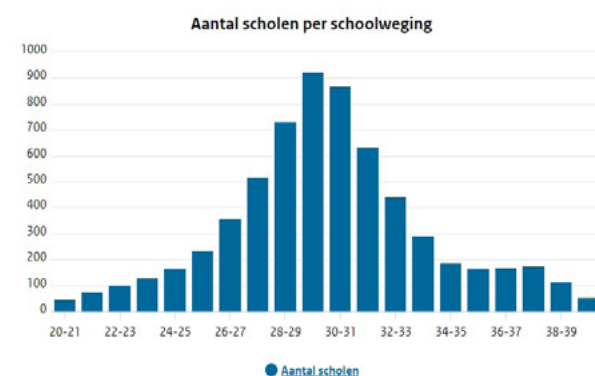
Een goed startpunt om meer te weten te komen over de populatie die de school in huis heeft, is de schoolweging. Als je dit aanvult met gegevens waar je als school zicht op wilt hebben, ontstaat er een beeld van de doelgroep waar we mee te maken hebben.

In de hiernaast afgebeeld figuur zie je de frequentieverdeling van de gemiddelde schoolweging van alle scholen.

Bron: Inspectie van het onderwijs

Frequentieverdeling schoolweging

Het CBS heeft ons de schoolweging van alle reguliere basisscholen geleverd van 2016/2017, 2017/2018 en 2018/2019. In onderstaand figuur ziet u de frequentieverdeling van de gemiddelde schoolweging van alle scholen.

Heb je je schoolpopulatie in beeld?

De oude gewichtenregeling was al lange tijd een punt van discussie. Kunnen we werkelijk leerlingen plaatsen in de drie categorieën (gewicht 0.0, 0.3 en 1.2) van deze regeling? In antwoord hierop ontwikkelde de overheid een nieuwe manier om een school een weging toe te kennen.

Sinds 1 augustus 2019 worden achtergrondkenmerken van de leerlingen bij elkaar genomen en vertaald naar een 'weging'. Deze weging staat voor een positie op de lijn van alle po-scholen met een laag risico (20) versus een hoog risico (40). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) onderzocht welke kenmerken het risico op een onderwijsachterstand van leer-

lingen het best voorspellen. Dit zijn: opleidingsniveau van de ouders, gemiddeld opleidingsniveau van de moeder, land van herkomst van de ouders, verblijfsduur in Nederland van de moeder en schuldsanering van het gezin.

Aan de schoolweging koppelt de inspectie een ondergrens, welk percentage van de schoolpopulatie het niveau voor 1F en 1S moet halen aan het einde van de basisschool. Deze koppeling gaat voor alle po-scholen in met ingang van schooljaar 2020-2021. De redenering: hoe lager de schoolweging is, hoe minder complex de leerlingenpopulatie is. Daaraan gekoppeld worden hogere resultaten van de school verwacht. Zie tabel hieronder.

Tabel 1. Signaleringswaarden en landelijk gemiddelden

Schoolweging	Signaleringswaarde % ≥ 1F	Landelijk gemiddelde % ≥ 1F	Signaleringswaarde % ≥ 1S/2F	Landelijk gemiddelde % ≥ 1S/2F
20	21	99,0	66,8	78
21	22	98,7	63,9	75,1
22	23	97,6	61,1	70,7
23	24	97,4	58,6	68,4
24	25	97,2	56,6	66,4
25	26	96,9	55,1	64,9
26	27	96,9	53,6	64,1
27	28	96,7	52,1	62,8
28	29	96,5	50,6	62,0
29	30	96,1	49,0	60,3
30	31	96,0	47,3	59,2
31	32	95,2	45,5	57,1
32	33	95,1	43,5	55,5
33	34	94,6	41,5	53,7
34	35	94,1	39,5	50,4
35	36	93,2	37,5	49,8
36	37	92,9	35,7	47,5
37	38	92,5	33,9	46,4
38	39	91,8	32,1	44,1
39	40	89,5	30,3	41,3

Let op: gebruik bij afzetting van de signaleringswaarden de meest up to date versie. Dit is de versie van oktober 2019.

Bron: Inspectie van het onderwijs

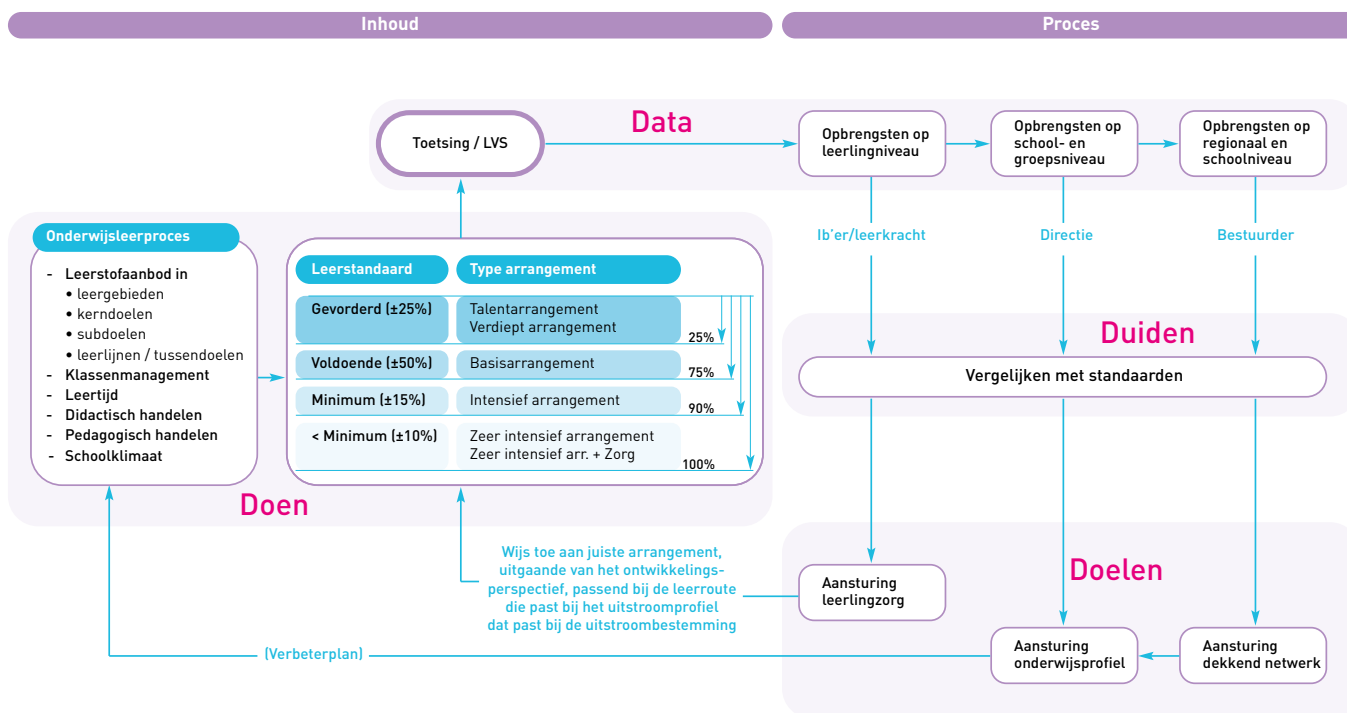
Schoolpopulatie in 4D

De CED-Groep gaat uit van de aanpak [Opbrengstgericht Werken](#); op basis van verzamelde **Data** en het **Duiden** van deze data, stellen we **Doelen** op die we gaan **Doen**. Dit levert vervolgens na een evaluatiemoment weer nieuwe data op en zo ontstaat het cyclisch, planmatig en opbrengstgericht werken (zie het schema).

We zijn gewend om naar data van de Cito te kijken, maar er is meer dan dat. We kunnen ook data verzamelen om meer zicht te krijgen op welke leerlingen we in huis hebben. Het gaat erom wat we willen weten, aansluitend op de schoolweging. Welke informatie hebben we nodig om ons onderwijs nog beter in te richten?

Heb je je schoolpopulatie in beeld?

Opbrengstgericht werken in 4D

onderwijscontinuüm CED-Groep®

DATA

De schoolweging zegt iets over je leerlingpopulatie in het algemeen en is een voorspeller voor de taal- en rekenprestaties die je kunt verwachten in een groep. De schoolweging geeft zo een eerste aanwijzing voor de inrichting van je onderwijs. Aanvullende informatie is welkom als je in staat wilt zijn om groepen met elkaar te vergelijken en om te onderzoeken of je voldoende tegemoet komt aan de ondersteuningsbehoeften van je schoolpopulatie. Voldoende informatie kan je helpen de goede interventies in te zetten in je school. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van onderwijsassistentie in de klas, de inrichting van het rooster, de structuur in de klas en inhoudelijke keuzes voor studiedagen. In het instrument dat wij gebruiken om de schoolpopulatie

in beeld te brengen, hebben we een onderscheid gemaakt tussen 'Leerlinggegevens' en 'Inhoud ondersteuning' (zie tabel hieronder). In overleg met het samenwerkingsverband of de stichting wordt een vaste selectie items gekozen. Met opzet is er ruimte gelaten voor scholen die meer informatie wensen te verzamelen. Zij kunnen eigen labels toevoegen. Nadrukkelijk gaat het om gegevens die eenduidig te verzamelen zijn en daarom ook tussen groepen te vergelijken zijn. In het instrument vult elke leerkracht de leerlinggegevens, de ondersteuning en de inhoud van ondersteuning in voor de eigen groep op leerlingniveau. Wanneer alle groepen zijn ingevuld, worden deze gegevens verwerkt in een schooloverzicht. Alle gegevens worden ook omgezet in taart- en staafdiagrammen.

Leerlinggegevens																				Ondersteuning				Inhoud ondersteuning													
Jongens	Meisjes	vve-indicatie	Kleutenverlenging	Doubleure > groep 3	Dyslexie	Dyscalculie	Eigen leerlijn taal	Eigen leerlijn rekenen	IQ ≤ 80	IQ ≤ 130	NT2	Nieuwkomer	Gezins bekend wijk/lokaal team	Betrokkenheid jeugdzorg	Lichamelijke diagnose	Medicatie	Ondersteuning cluster 1	Ondersteuning cluster 2	Ondersteuning SWV	TOS	ADHD / ADD	AS5	Comorbiditeit	Basisondersteuning (basis middelen)	Basisinterventie (basis middelen)	Licht en tijdelijke interventie (variabele middelen)	Langdurige en intensieve ondersteuning SWV De Eem	Extra uitdaging	Ondersteuning lezen	Ondersteuning rekenen	Ondersteuning spelling	Ondersteuning taal/woordenschat	Plusklas	Motorische ondersteuning	Sociale-emotionele ondersteuning	Externe dyslexiebehandeling	Externe dyscalculiebehandeling

Elke leerkracht vult de leerlinggegevens en de inhoud van de ondersteuning in per leerling van de eigen groep.

Heb je je schoolpopulatie in beeld?

DUIDEN

Wat zie je in de data? De gegevens roepen vragen op die je als school in overleg met elkaar kunt beantwoorden of die je nader wilt onderzoeken. Hieronder geven we enkele voorbeelden:

Een selectie van mogelijke duidingsvragen:

- Zijn er bepaalde ondersteuningsbehoeften die opvallen? En kom je daar nu schoolbreed voldoende aan tegemoet?
- Wat valt je in eerste instantie op in het overzicht? Zijn er bepaalde groepen die opvallen?
- Voldoet het pedagogisch klimaat (bijvoorbeeld aanleren van gedrag) aan wat de schoolpopulatie nodig heeft?
- Is de verdeling van de FTE voldoende afgestemd op wat de schoolpopulatie nodig heeft (denk bijvoorbeeld aan specialismen in de school)?

DOELEN & DOEN

Tijdens de discussie, gesprekken of het zoeken naar antwoorden op de gestelde duidingsvragen staat de school voor de vraag wat de school, de groep, de leerkracht mogelijk moet aanpassen om het onderwijs nog beter aan te laten sluiten bij de leerlingen. De verzamelde data zijn dus geen excuus om te verklaren waarom je bepaalde opbrengsten niet haalt, of waarom bepaalde zaken niet lukken. De verzamelde data helpen je als school om inzicht te verkrijgen in wat je schoolpopulatie nodig heeft om goed te kunnen profiteren van, en te floreren in het onderwijs. Op deze wijze werk je er naartoe dat de kwaliteit van je onderwijs in overeenstemming is met je populatie.

Als de eerste stappen goed zijn doorlopen, helpt het de school in deze fase om doelen te stellen en de benodigde interventies uit te zetten. Scholen kunnen hierop aansluiten bij de kwaliteitszorg die zij in de school al hanteren.

Doelen worden vervolgens meegenomen in het schoolplan en jaarplan.

“CED-Groep gaf bij ons de training Je groeps populatie in beeld. Belangrijk is voor leerkrachten: goed weten hoe jouw groep in elkaar zit. Als je dat in beeld hebt, kun je daar dagelijks handelen beter op afstemmen.”

Beleidsadviseur Hilda Visser van SWV De Eem

Interesse?

We helpen je graag met dit instrument. Daarnaast trainen we intern begeleiders, directies en samenwerkingsverbanden in het in beeld brengen van hun populatie.

Ariane van Dijk, senior onderwijsadviseur CED-Groep,

a.vandijk@cedgroep.nl

Christa Oudejans, onderwijsadviseur CED-Groep,

C.Oudejans@cedgroep.nl

Neem contact op

